

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z odwołania D. R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o zasiłek chorobowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 maja 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 30 stycznia 2018 r., sygn. akt VII Ua [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od ubezpieczonej D. R. na rzecz organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K., decyzją z 22 września 2016 r., przyznał ubezpieczonej D. R. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 5 czerwca 2016 r. do 31 sierpnia 2016 r., przyjmując za podstawę wymiaru zasiłku kwotę 4.181,49 zł.

Ubezpieczona D. R. wniosła odwołanie od tej decyzji, domagając się ustalenia miesięcznej podstawy wymiaru zasiłku w kwocie 15.598,44 zł.

Sąd Rejonowy w K., wyrokiem z 2 lutego 2017 r., oddalił odwołanie ubezpieczonej.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w okresie od 8 kwietnia 2016 r. do 4 czerwca 2016 r. ubezpieczona była zatrudniona w C. Spółce z o.o. w K. w wymiarze pełnego etatu. Za okres od 31 maja 2016 r. do 4 czerwca 2016 r. pracodawca wypłacił jej wynagrodzenie chorobowe. Po ustaniu stosunku pracy ZUS wypłacił odwołującej się zasiłek chorobowy za okres od 5 czerwca 2016 r. do 31 sierpnia 2016 r., przyjmując jako podstawę wymiaru przeciętne miesięczne wynagrodzenie z poprzedniego kwartału ogłaszane dla celów emerytalnych. Podstawa wymiaru zasiłku chorobowego odwołującej się wyliczona przy hipotetycznym założeniu, że w sprawie ma zastosowanie art. 46 ustawy zasiłkowej, wynosi za okres od 5 czerwca 2016 r. do 31 sierpnia 2016 r. 4.181,49 zł miesięcznie (dzienny zasiłek chorobowy 111,50 zł).

Sąd Rejonowy podkreślił, że niezdolność do pracy odwołującej się powstała jeszcze w czasie trwania zatrudnienia, a ZUS prawidłowo wypłacił jej zasiłek chorobowy za cały sporny okres po ustaniu zatrudnienia, obliczając podstawę jego wymiaru z zastosowaniem art. 46 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 372; dalej: ustawa zasiłkowa). ZUS przyznał ubezpieczonej prawo do zasiłku chorobowego za okres od ustania zatrudnienia, tj. od 5 czerwca 2016 r., do 31 sierpnia 2016 r., ustalając podstawę wymiaru zasiłku na kwotę średniego miesięcznego wynagrodzenia w wysokości 4.181,49 zł, a nie jak chciała odwołująca się na kwotę 15.589,44 zł, czyli w odniesieniu do wynagrodzenia, jakie uzyskała od pracodawcy za czerwiec 2016 r. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd Rejonowy argumentował, że skoro po rozwiązaniu stosunku pracy pracownik nie pracuje, to nie nabywa prawa do wynagrodzenia za pracę, a zatem nie może oczekiwać z ubezpieczenia chorobowego ustawowej rekompensaty tego wynagrodzenia, którego nie uzyskał z powodu rozwiązania stosunku pracy, także w przypadku choroby trwającej dalej po ustaniu zatrudnienia. Sąd Rejonowy uznał zaskarżoną decyzję organu rentowego za prawidłową a wniesione odwołanie za nieuzasadnione.

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z 30 stycznia 2018 r., oddalił apelację D. R. od wyroku Sądu Rejonowego w K..

W ocenie Sądu odwoławczego orzeczenie Sądu pierwszej instancji jest prawidłowe. Sąd Okręgowy nie dopatrył się zarzucanych w apelacji naruszeń przepisów prawa procesowego. Co do zastosowania przepisów ustawy zasiłkowej uznał, że Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż art. 46 tej ustawy ma zastosowanie zarówno do niezdolności do pracy powstałej w czasie zatrudnienia, jak i po jego ustaniu. Znajduje to potwierdzenie w stanowisku Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z 7 kwietnia 2009 r., I UK 337/08 (OSNP 2010, nr 21-22, poz. 269), zgodnie z którym ograniczenie wysokości podstawy obliczania zasiłku chorobowego wynikające z art. 46 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa ma zastosowanie także wówczas, gdy okres zasiłkowy rozpoczął się w czasie trwania zatrudnienia. Przepis art. 46 ustawy zasiłkowej ma zastosowanie do wszelkich okresów pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia. W związku z tym organ rentowy prawidłowo uznał, że podstawą wymiaru zasiłku chorobowego odwołującej się powinna być kwota 4.181,49 zł, czyli przeciętne miesięczne wynagrodzenie ogłaszane w Dzienniku Urzędowym „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, a nie jak wносиła D. R. kwota 15,589,44 zł, czyli wynagrodzenie za pracę, jakie uzyskała od pracodawcy za czerwiec 2016 r.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w K. wniosła ubezpieczona D. R., zaskarżając orzeczenie to w całości. Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia art. 36 oraz 46 ustawy zasiłkowej, a także art. 382 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy zgodnie z żądaniem ubezpieczonej.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącej sformułował następujące zagadnienia prawne: a) czy ograniczenie wysokości podstawy wymiaru zasiłku chorobowego uregulowane w art. 46 ustawy zasiłkowej ma miejsce tylko wówczas, gdy prawo do zasiłku powstało po ustaniu

tytułu ubezpieczenia, i czy w związku z tym nie ma zastosowania w takiej sytuacji, gdy prawo powstało w czasie trwania tytułu ubezpieczenia i obejmuje również okres po jego ustaniu? b) czy art. 36 ust. 1 ustawy znajduje zastosowanie zawsze, gdy niezdolność do pracy powstała w trakcie stosunku pracy, natomiast art. 46 ustawy zasiłkowej znaleźć może zastosowanie jedynie w tych przypadkach, gdy niezdolność do pracy powstała po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego? c) jaka jest wzajemna relacja art. 36 ust. 1 i art. 46 ustawy zasiłkowej? czy taka, że nie należy przeliczać podstawy wymiaru zasiłku w razie niezdolności do pracy powstałej w czasie zatrudnienia i kontynuowanej po jego ustaniu, gdyż zasada ustanowiona w art. 46 ustawy może dotyczyć tylko niezdolności do pracy, o której mowa w art. 7 ustawy, tzn. tej, która rozpoczęła się po ustaniu zatrudnienia?

Dodatkowo pełnomocnik powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, przejawiającą się w oczywiście niewłaściwej wykładni art. 46 i art. 36 ust. 1 ustawy zasiłkowej dokonanej przez Sąd Okręgowy.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od skarżącej na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, że w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne

wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Pełnomocnik skarżącej powołuje się na dwie okoliczności mające uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W kontekście zakreślonym przez pełnomocnika są to jednak okoliczności wykluczające się. Należy bowiem mieć na uwadze, że nie jest możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne dotyczące wykładni określonych przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia określonych przepisów jest prosta i w związku z tym ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne zagadnienie prawne, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurystycznego, którego rozpoznanie i rozstrzygnięcie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, lecz także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Skarżący powinien dostrzeżone zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurystyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (tak m.in. w postanowieniach Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522; z 23 lipca 2015 r. I CSK 976/14, LEX nr 1802572; z 30 marca 2016 r., I UK 21/16, LEX nr 2320363).

Wykładnia art. 46 ustawy zasiłkowej była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego (por. przede wszystkim wyrok z 7 kwietnia 2009 r., I UK 337/08, OSNP 2010, nr 21-22, poz. 269). Na poglądy Sądu Najwyższego powołały się także Sądy pierwszej i drugiej instancji. Pełnomocnik skarżącej nie przedstawia odrębnego uzasadnienia zagadnienia prawnego, w którym mógłby wykazać, że

dotychczasowa wykładnia tego przepisu prezentowana przez Sąd Najwyższy jest z jakiegoś powodu błędna, i podać doniosłe argumenty uzasadniające ewentualną rewizję stanowiska judykatury. W tym stanie rzeczy nie sposób inaczej odnieść się do sformułowanych zagadnień prawnych, jak tylko przez powołanie po raz kolejny poglądów wyrażonych w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W szczególności należy mieć na uwadze stanowisko wyrażone w wyroku z 7 kwietnia 2009 r., I UK 337/08. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, między stosowaniem normy prawnej wynikającej z art. 36 ustawy zasiłkowej i normy ustalonej w art. 46 tej ustawy nie zachodzi stosunek alternatywy. Zasada ustalania wysokości zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu będącemu pracownikiem (art. 36) nie ulega zmianie w odniesieniu do okresu zasiłkowego przypadającego po ustaniu tytułu ubezpieczenia, a w tym przypadku po ustaniu stosunku pracy. W art. 46 określona została jedynie górna granica wysokości podstawy wymiaru zasiłku chorobowego. Granicę tę stanowi kwota wynosząca 100% przeciętnego wynagrodzenia ustalanego dla celów emerytalnych. W myśl zasady *lege non distinguente* art. 46 ustawy zasiłkowej ma zastosowanie do wszelkich okresów pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia. W szczególności wykładnia językowo-logiczna nie pozwala na postawienie tezy, że ograniczenie wysokości podstawy wymiaru zasiłku chorobowego uregulowane w tym przepisie ma miejsce tylko wówczas, gdy prawo do zasiłku powstało po ustaniu tytułu ubezpieczenia, a nie ma zastosowania w takiej sytuacji, gdy prawo powstało w czasie trwania tytułu ubezpieczenia i obejmuje również okres po jego ustaniu. Zasadą jest, że zasiłek chorobowy pełni funkcję rekompensującą utratę zarobku. Taką funkcję zasiłku chorobowego zaakcentował Sąd Najwyższy już np. w wyroku z 5 kwietnia 2005 r., I UK 372/04 (OSNP 2005, nr 21, poz. 343). Nie budzi zatem wątpliwości powiązanie prawa do zasiłku z utratą wynagrodzenia za pracę na skutek niezdolności do niej. Po ustaniu zatrudnienia pracownik nie pracuje, nie nabywa zatem prawa do wynagrodzenia. Co do zasady nie ma więc podstaw do rekompensaty utraconego wynagrodzenia, gdyż utrata zarobku następuje w tym okresie nie na skutek choroby, lecz ustania zatrudnienia. Ustawodawca przewidział jednak (ze względów społecznych) prawo do zasiłku również w okresie po ustaniu zatrudnienia. Jest to jednak prawo o charakterze wyjątkowym. Nie ma postaw do zakwestionowania, że

względów aksjologicznych, zróżnicowania wysokości zasiłku chorobowego w zależności od tego czy przypada on na okres trwania ubezpieczenia, czy na okres po jego ustaniu. Odpadnięcie funkcji kompensacyjnej zasiłku w odniesieniu do okresu po ustaniu zatrudnienia stanowi dostateczną podstawę do zróżnicowania (obniżenia w niektórych przypadkach) wysokości zasiłku. Cecha różnicująca, a mianowicie pozostawanie lub niepozostawanie w okresie ubezpieczenia, musi być uznana za relewantną. Pogląd wyrażony w wyroku z 7 kwietnia 2009 r. został następnie powtórzony przez Sąd Najwyższy w wyroku z 30 września 2009 r., II UK 34/09 (OSNP 2011, nr 9-10, poz. 137). Linię orzeczniczą można zatem uznać za utrwaloną i nie ma przekonujących argumentów aksjologicznych do jej zmiany.

Sąd Okręgowy, wydając zaskarżone orzeczenie, powołał się wprost na wykładnię art. 46 ustawy zasiłkowej prezentowaną w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Nie sposób przyjąć, aby w tych okolicznościach doszło do oczywistego naruszenia prawa.

Z tych przyczyn, uznając, że w sprawie nie występują sformułowane przez pełnomocnika skarżącej zagadnienia prawne, a tym bardziej, że skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.